Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2011, sen. zn. 29 NSČR 33/2010, ECLI:CZ:NS:2011:29.NSČR.33.2010.1

Číslo: 3/2012

Právní věta:

K výzvě soudu, aby se účastník vyjádřil k návrhu dalšího účastníka na přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti (§ 12 odst. 2 o. s. ř.), lze ve smyslu ustanovení § 101 odst. 4 o. s. ř. připojit doložku o tom, že nevyjádří-li se účastník v určené lhůtě k návrhu na přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti, bude se předpokládat, že proti tomuto návrhu nemá námitky; doložka, která z toho, že se účastník v určené lhůtě nevyjádří k návrhu na přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti, vyvozuje předpoklad, že tento účastník s takovým návrhem nesouhlasí, možná není.

Změna okolností rozhodných pro určení místní příslušnosti, k níž dochází po zahájení příslušného soudního řízení, typicky změna sídla účastníka řízení - právnické osoby, je skutečností, která sama o sobě není důvodem pro přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 31.08.2011

Spisová značka: 29 NSCR 33/2010

Číslo rozhodnutí: 3

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvence, Přikázání věci (delegace)

Předpisy: čl. 38 předpisu č. 2/1993Sb.
§ 101 odst. 4 o. s. ř.
§ 12 o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Insolvenčním návrhem ze dne 1. 4. 2009 se věřitel V. B., s. r. o., domáhá u K r a j s k é h o s o u d u v Brně (dále též jen „insolvenční soud“) vydání rozhodnutí o úpadku dlužníka B., s. r. o.

Podáním ze dne 8. 3. 2010, došlým insolvenčnímu soudu 10. 3. 2010 (A-94), doplněným podáním z 31. 3. 2010 (A-98) navrhl dlužník, aby věc byla dle § 12 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu přikázána z důvodu vhodnosti k projednání a rozhodnutí M ě s t s k é m u s o u d u v Praze. Návrh na přikázání věci odůvodnil následujícími skutečnostmi:

1) Dne 5. 6. 2009 rozhodla valná hromada dlužníka o změně sídla dlužníka, tak, že novým sídlem je Praha; obecným soudem dlužníka pro insolvenčního řízení je tudíž Městský soud v Praze.

2) Insolvenční řízení bylo sice zahájeno u věcně a místně příslušného soudu, delegace věci dle § 12 odst. 2 o. s. ř. však povede k naplnění ústavní zásady zákonného soudce vyjádřené v článku 38 Listiny základních práv a svobod (dále též jen „Listina"), právě proto, že současným sídlem dlužníka je Praha.

3) Přikázání věci označenému soudu přispěje k efektivnějšímu vyřešení věci, když v insolvenčním řízení dosud nebyly učiněny žádné zásadní procesní úkony. Přitom má dlužník pochybnosti o hospodárném projednání věci u insolvenčního soudu. Potud poukazuje na insolvenční řízení vedené u insolvenčního soudu ohledně společnosti K., a. s., kde insolvenční navrhovatel vystupuje jako většinový věřitel, věc vede týž soudce a insolvenční navrhovatel v dlužníkově věci navrhuje jmenování téhož insolvenčního správce jako v insolvenčním řízení týkajícím se společnosti K. Dlužník poukazuje na to, že v insolvenčním řízení ohledně společnosti K. vystupuje též jako věřitel a insolvenční návrh v této věci pokládá za snahu o účelové paralyzování své osoby.

3) Právní zástupce insolvenčního navrhovatele má též sídlo v Praze.

K důvodům, pro které podal návrh na přikázání věci opětovně, dlužník uvedl, že na původním návrhu na delegaci věci netrval proto, že hodlal předložit reorganizační plán v návaznosti na reorganizaci společnosti K.

Nynější návrh na přikázání věci spočívá na týchž argumentech jako původní návrh na přikázání věci, o němž nebylo rozhodnuto (po dobu 7 měsíců nebyl předložen Nejvyššímu soudu).
Insolvenční navrhovatel s návrhem na přikázání věci jinému soudu nesouhlasí (A-97). Z ostatních účastníků insolvenčního řízení (věřitelů, kteří již přihlásili své pohledávky do insolvenčního řízení) se k výzvě insolvenčního soudu rovněž nesouhlasně vyjádřili věřitelé L.-S. S., s. r. o. (A-103) a P., a. s. (A-109).

S návrhem na přikázání věci Městskému soudu v Praze výslovně souhlasili následující přihlášení věřitelé: ČR (A-101), T., s. r. o. (A-102), Š., s. r.o. (A-104), P. M., a. s. (A-105), U. P., a. s. (A-106), B. T., s. r. o. (A-107), D. S. (A-110), T. N. (A-111), E., s. r. o. (A-112), ČPZP (A-113), P.-M., s. r. o. (A-114), K. P., a. s., V. I. G. (A-115) a Z. H. S., s. r. o. (A-116).

Ostatní věřitelé se k výzvě insolvenčního soudu (usnesením ze dne 25. 6. 2010) k návrhu na delegaci věci nevyjádřili.

N e j v y š š í s o u d věc vedenou u Krajského soudu v Brně nepřikázal k projednání a rozhodnutí Městskému soudu v Praze.

Z o d ů v o d n ě n í :

Jakkoliv insolvenční soud v uvedeném usnesení věřitele poučil (odkazuje na ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení /insolvenčního zákona/ a na ustanovení § 101 odst. 4 o. s. ř.), že nesdělí-li mu v určené (desetidenní) lhůtě, že s návrhem na delegaci vhodnou souhlasí, bude mít insolvenční soud za to, že věřitel s tímto návrhem nesouhlasí, z mlčení těchto věřitelů jejich nesouhlas (ale ani souhlas) dovodit nelze.

Podle ustanovení § 101 odst. 4 o. s. ř. platí, že vyzve-li soud účastníka, aby se vyjádřil o určitém návrhu, který se dotýká postupu a vedení řízení, může připojit doložku, že nevyjádří-li se účastník v

určité lhůtě, bude se předpokládat, že nemá námitky. „Návrhem“, který se dotýká postupu a vedení řízení, je v dané věci dlužníkův návrh na přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti.

Doložka ve smyslu ustanovení § 104 odst. 1 o. s. ř. proto mohla být (leč nebyla) formulována jen tak, že nevyjádří-li se věřitel v určené (desetidenní) lhůtě k dlužníkovu návrhu na přikázání věci jinému soudu (Městskému soudu v Praze) z důvodu vhodnosti, bude se předpokládat, že proti tomuto návrhu nemá námitky; doložka, která z toho, že se věřitel v určené lhůtě nevyjádří k dlužníkovu návrhu na přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti, vyvozuje předpoklad, že věřitel s takovým návrhem nesouhlasí, možná není.

Podle ustanovení § 12 o. s. ř. věc může být jinému soudu téhož stupně přikázána také z důvodu vhodnosti (odstavec 2). O přikázání věci rozhoduje soud, který je nejblíže společně nadřízen příslušnému soudu a soudu, jemuž má být věc přikázána. Účastníci mají právo se vyjádřit k tomu, kterému soudu má být věc přikázána, a v případě odstavce 2 též k důvodu, pro který by věc měla být přikázána (odstavec 3).

Nejvyšší soud jako soud nejblíže společně nadřízený Krajskému soudu v Brně, u nějž je věc vedena, i Městskému soudu v Praze, jemuž má být věc přikázána (§ 12 odst. 3, věta první, o. s. ř.), důvod k přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti neshledal, a proto věc Městskému soudu v Praze nepřikázal.

Důvod vhodnosti pro přikázání věci jinému soudu téhož stupně ve smyslu ustanovení § 12 odst. 2 o. s. ř. představují takové okolnosti, které umožní hospodárnější, rychlejší nebo zejména po skutkové stránce spolehlivější a důkladnější projednání věci jiným než příslušným soudem. Přitom je ale třeba mít na zřeteli, že obecná místní příslušnost soudu, který má podle zákona věc projednat, je základní zásadou, a že případná delegace této příslušnosti jinému soudu je toliko výjimkou z této zásady, kterou je nutno – právě proto, že jde o výjimku – vykládat restriktivně.

Přikázání věci jinému soudu je výjimkou z ústavně zaručené zásady, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci a že příslušnost soudu a soudce stanoví zákon (článek 38 Listiny). Důvody pro odnětí věci příslušnému soudu a její přikázání jinému soudu musí být natolik významné, aby dostatečně odůvodňovaly průlom do výše citovaného ústavního principu (srov. nález Ústavního soudu České republiky ze dne 15. 11. 2001, sp. zn. I. ÚS 144/2000, uveřejněný pod číslem 172/2001 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu).

Dlužníkův návrh na přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti sice výše popsané principy opakuje, ve skutečnosti z nich však nevychází.

Dlužník v návrhu na přikázání věci sám potvrzuje, že v době zahájení insolvenčního řízení byl soudem místně příslušným k projednání a rozhodnutí jeho insolvenční věci Krajský soud v Brně a takto založená místní příslušnost (podle tehdejšího sídla dlužníka v Z. u Brna) je v intencích § 11 odst. 1, věty druhé, o. s. ř., ve spojení s ustanovením § 85 odst. 3 a § 85a o. s. ř., určující pro naplnění výše zmíněné ústavní zásady.

Právě změna okolností rozhodných pro určení místní příslušnosti, k níž dochází po zahájení příslušného soudního řízení, typicky změna sídla účastníka řízení – právnické osoby, je skutečností, která sama o sobě není důvodem pro přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti.

Důvod prolomit výše popsané ústavní principy neshledal Nejvyšší soud ani na základě další argumentace obsažené v návrhu na přikázání věci jinému soudu.

Přitom vzal v potaz, že insolvenční navrhovatel a další dva věřitelé navrženému postupu výslovně odporovali, přihlédl k délce doby, která uběhla od zahájení insolvenčního řízení do podání návrhu na

přikázání věci, k nesoustředěnosti dlužníkova postupu (první návrh na přikázání věci vzal dlužník zpět, aby posléze podal stejně odůvodněný návrh znovu, přičemž vysvětlení podané k tomu dlužníkem tuto nedůslednost beze zbytku neospravedlňuje), i k tomu, že insolvenční soud v řízení již před podáním tohoto návrhu na přikázání věci činil úkony směřující ke zjištění a zajištění dlužníkova majetku (usnesením ze dne 5. 6. 2009 ustanovil předběžného správce, a usnesením ze dne 9. 6. 2009, potvrzeným usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 13. 8. 2009, nařídil předběžné opatření, jímž podmínil právní úkony dlužníka, týkající se jeho majetku, souhlasem předběžného správce).